

Ivona Březinová

Bajka

Bajka je krátké vyprávění, v němž vystupují hlavně zvířata, která ztělesňují nejrůznější lidské vlastnosti. Na konci každé bajky bývá ponaučení, které neplatí jen pro zvířátka z příběhu, ale i pro každého z nás. Možná znáte bajku o lišce a čápovi... Nejznámější autoři bajek byli Ezop, Bidpaj, La Fontaine nebo Krylov.

Z knihy *Velká dětská encyklopedie*. Upraveno.

František Branislav

...

Liška spadla do studny.

„Jak teď ven,“ přemýšlela.

Náhodou přišel kozel. Rád by se napil.

Nakoukne do studny a zamečel: „Jaká je voda?“

Liška chválila: „Je čistá a je zdravá. Pojď, ochutnej!“

Kozel se dvakrát nerozmýšlel. Hop — a už byl u lišky. Ta se jen usmívala.

Kozel se s chutí napil. „Co teď, jak zpátky nahoru?“ zeptal se.

„Neboj se, žádné strachy! Dostali jsme se do studny, dostaneme se ze studny. Zachráníme se oba. Opři se, kozle, nejdříve předníma nohama o zeď. A nakloň své rohy. Vyskočím po tvém hřbetě.“

Kozel uposlechl.

Hop a skok — a liška byla už venku. A hned se dala na útěk.

Kozel zamekal: „Tohle jsem nečekal!“

Liška se vrátila, aby se mu vysmála: „ — ich — ichich, kozle, kdybys měl aspoň tolik rozumu, kolik máš na bradě vousů. Dříve, než jsi skočil do studny, měl jsi uvážit, jak ze studny vylezeš, ich, ichich!“

Z knihy *Ezopovy bajky*
ilustrace Věra Faltová

- 1 Vymysli název příběhu.
- 2 Proč liška kozlovi chválila vodu? Proč ho zvala, aby šel ochutnat?
- 3 Proč se usmívala, když skočil do studny?
- 4 V čem se vypravování o lišce a kozlu podobá vyprávění o psu, lišce a kohoutovi?
- 5 Jaké ponaučení si z bajky můžeš vzít?

- 6 Liška se dostala ze studny tak, že do ní přivedla kozla. Jak to mohla udělat jinak, kdyby nebyla sobecká?
- 7 Jak bychom mohli pomoci zvířátku, které spadlo do studny?

Josef Brukner
O lišce, vráně a sýru

Kdepak, kdo dá na liščí lichocení, ten vskutku špatně pochodí. Jako ta vrána na jeřábu s kusem sýra v zobáku.

Ukradla ho v kterémsi otevřené spíži a dozajista si myslela, že už jí patří. Ale tak to bývá mezi zlodějíčky, že na jejich kořist má zálušk jiný zloděj.

„Milá vráno,“ povídá liška, „ve dne v noci tě sháním, jen abych slyšela tvou moudrou řeč, neboť není nad tebe rozumnějšího tvora. Už dlouho se bavím jen se samými hlupáky, pověz mi něco chytrého pro potěšení.“

„Nesu si k obědu kus sýra,“ chtěla říct vrána potěšená liščím chvalozpěvem. Ale sotva otevřela zobák, sýr jí z něho vypadl a zmizel v liščí tlamě.

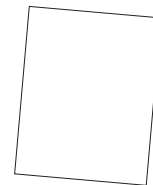
„Opravdu, nikdy jsem neslyšela rozumnější řeč, milá vráno. Protože tvá slova mne nejen potěšila, ale i nasýtila.“

Co na to řekla oklamaná vrána, o tom se už v bajce nevypráví.

Vám, kteří nic nedáte na lichometné řeči, to ostatně může být jedno.

Z knihy *Bajky*. Albatros: Praha 2002.
Ilustrace Josef Lada

- 1 Zkus vysvětlit podtržená slova a slovní spojení.
- 2 Kde a jak získala vrána kus sýra?
- 3 Přečti, kde všude se v bajce objevuje ponaučení.
- 4 Přečti, jak liška vráně lichotila.
- 5 Přečti, co řekla liška vráně nakonec.
- 6 Proč chválila právě její moudrou řeč a ne třeba peří?
- 7 Jak rozumíš tomu, že slova lišku nejen potěšila, ale i nasýtila?